

5 5 0 . 0 0 1

1943. XVII. ú.-o.

Beszámoló

Tárgy: Jelentés a székesfővárosi polgármesteri XVII./lakásügyi/ ügyosztály működésének megkezdéséről.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Nagyméltóságod 10/1943.B.M.számú rendeletével a nem hivatásos katonai szolgálatot teljesítő személyek, valamint a közszolgálati alkalmazottak lakásszükségletének biztosítása tárgyában kiadott 6740/1941.M.E.számú rendelet 6-16 §-aiban foglalt rendelkezések alkalmazását Budapest székesfővárosban is elrendelni máltóztatott. Ezzel egyidejűleg életbelépett 1943.január 16-án a lakásbérletekkel kapcsolatos egyes kérdések újabb szabályozása tárgyában kiadott 100/1943.M.E.számú rendelet is.

Az utóbb említett rendelet 7.szakasza értelmében a lakások igénybevétele és az új bérlők kijelölése, valamint a lakáscserékre vonatkozó szerződésekhez való hozzájárulás a székesfővárosban a polgármester hatáskörébe tartozik.

Az ilyenképen ráruházott nagyterjedelmű ügykör ellátása az eddig működő polgármesteri ügyosztályok ügykörébe nehezen lett volna beilleszthető. Ezért szükségessé vált, hogy mindaddig, amíg a háború következtében kibocsátott lakásügyi vonatkozású törvényes rendelkezések érvényben maradnak, a hatáskörömbe utalt összes lakásügyi vonatkozású intézkedések előkészítésére és végrehajtására külön ügyosztály állíttassék fel. Ehhez képest az említett kormányrendelet életbelépése miatt, - a sürgősség okából a törvényhatósági bizottság közgyűlésének utólagos hozzájárulása reményében - intézkedtem új, polgármesteri XVII. /lakásügyi/ ügyosztály felállítása iránt. Ennek ügykörébe utaltam a lakásügyi vonatkozású törvényes rendelkezések végrehajtását, továbbá a székesfővárosi kislakásépítkezések előkészítését és irányítását, a kislakásos bérházak, átmeneti kislakásos telepek, a városszéli telep és szükséglakástelepek, a kisajátított házak, az alapítványi házak és gyántartalékalpi házak, fenntartását és kezelését, a most felsorolt házakban a

lakások kiutalásának intézését, a házgondnokok és házfelügyelők megbizását végül a szükséglakótelepek megszüntetését.

Az új polgármesteri ügyosztály működését az elől idézett kormányrendeletek életbelépése napján, 1943. január 16.-án kezdte meg.

Munkájának megindulásáról, ügy,- és ügyfélforgalmáról, valamint az első napokban szerzett tapasztalatokról Nagyméltóságodnak tisztelettel az alábbiakban tesztek jelentést:

Az ügyosztály felállításának sürgőssége miatt annak elhelyezését úgy oldottam meg, hogy az ügyosztály egyelőre a székesfőváros tulajdonában, illetve kezelésében lévő bérházak és lakástelepek ügyeit intéző, u.n. lakáshivatal által eddig elfoglalt V.Harmincad-utca 3.számú ház bérelt helyiségeiben kezdje meg működését. A háborús közigazgatás kiterjedtsége folytán természetesen beállott hivatali helyiséghiány közepette sem óhajtottam ugyanis eltérni attól az elvi állásponttól, hogy a mai nagy lakáshiányban lakásnak alkalmas további helyiségek hivatalok elhelyezése céljára ne vétesse-nek igénybe.

Az új ügyosztály legelső sorban arra helyezett súlyt, hogy az odaözönlő tömegek gyors kiszolgálása feltétlenül biztosítottassék. Így az első napokban még személyzettel is alig rendelkező ügyosztály munkája a kérvények átvételére és felvilágosítások nyújtására szorítkozott. Napról-napra rohamosan emelkedett a benyújtott kérvények száma:

Január 16.-án	241 db.
" 18.-án	460 "
" 19.-án	533 "
" 20.-án	519 "

kérvényt iktatott az ügyosztály önálló iktatóhivatala. Az ügyfélforgalom azonban ennek kb. két-két és félszerese, mert igen sokan egyelőre csak felvilágosításért jelentkeznek. A kérvények közül 1607 olyan, amelyben a lakásügyek intézésével kapcsolatosan most rém ruházott hatósági jogköröm alapján egyes helyiségek igénybevételét, a folyamodónak bérlőül való kijelölését, vagy lakáscsere engedélyezését stb. kéri és csak 146 beadvány kapcsolatos a székesfőváros tulajdonában, illetve kezelésében lévő bérházak és lakástelepek már eddig is általem intézett ügyeivel. Feltűnően csekély azonban az ingatlantulajdonosoknak a megüresedő lakásokra vonatkozó bejelentése.

Mindössze három megüresedő magasbérű lakás al kapcsolatosan kérték eddig a 6740/1941.M.E.számú rendelet 10.§-ának második bekezdésében előírt nyilatkozatot. Ezek is nemrégén épült, aránytalanul magas-

bérlő lakásokra vonatkoztak.

A bérlőül való kijelölés iránt benyújtott kérvényekben a folyamodók szinte kivétel nélkül megjelölnék - többnyire nem is egy, hanem két-három - olyan lakást, amelyeknek az igénybevételét és részükre juttatását kérik. Az ilyen lakások megjelölésével azonban tulajdonrészt igen nagyfokú tájékozatlanságot, a vonatkozó kormányrendeletek teljes félreismerését, sőt néha egyenesen veszedelmes félremagyarázását árulják el. Ez, a mai időkhöz egyáltalán nem illő, felelőtlen és néha szinte már a közrendre is károsan kihatónak látszó közhangulat - amely már egyszerűen bizonyos rétegek nagyobb lakásainak elvételét, megosztását is emlegeti, - az ügyosztályban megjelenők beszédében, magatartásában is felismerhető. Ezért az ügyosztály tisztviselői - amellett, hogy mindent elkövetnek a felek minél gyorsabb kiszolgálása, összehozásuk csökkentése, egymással való beszélgetésük lerövidítése érdekében, - a várakozók izgalmát, türelmetlenségét minden lehető eszközzel csitítani igyekeznek. Az ügyosztály vezetője a tisztviselőket ismételten a leghigorubbán figyelmeztette és állandóan személyesen is ellenőrzi, hogy a közönséggel a legnagyobb megértéssel, tapintattal és előzékenységgel bánjanak, különösen ügyelve arra, hogy elejtett szó, adott felvilágosítás még véletlenül se idézzen fel a várakozók körében nyugtalanságot.

A lakást óhajtok nagy tömege ugyanis, az eddigi megállapítás szerint, abban a hiedelemben van, mintha a most életbelépett kormányrendeletek az ő lakásigényeik kielégítését szélesebb körben lehetővé tennék. A rendeletek pedig az igénybe vehető lakások kijelölhető bérlőinek körét olyan szűk korlátok közé szorítják, hogy a rendelet szerint elsősorban figyelembe jövő közalkalmazottak, valamint harctéren küzdő katonák családjainak feltétlenül szükséges elhelyezése mellett, a nagy tömegek megfelelőbb lakáshoz juttatására adminisztratív úton nem lesz lehetőség. Ezt a kérdést csak a kislakásépítési akció erőteljes továbbfolytatása oldhatja meg.

A közönség a most életbeléptetett lakásrendeletek kihatásáról alkotott téves várakozásában csalódni fog, sőt a felfokozott remények teljesíthetetlensége elkeseredést is kelthet. Avégett tehát, hogy a rengeteg és többnyire igen méltánylandó okokra hivatkozó lakásigénylő bérlőül kijelölésének elhuzódása, illetve elmaradása a köznyugalmi helyzetbe ne legyen káros hatással, legyen szabad Nagyméltóságodnak bölcs megfontolásába ajánlanom azt, vajjon nem volna-e célszerű hivatalos hírlapi közleményben, vagy más módon illetékes helyről már most felvilágosítást nyújtani a nyilvánosság számára arról, hogy az igénybevehető lakások száma és a kijelölhető bérlők köre erősen korlátozott, a lakásren-

deletek szélesebbkörű, bármennyire is jogosnak látszó lakásigények ki-
elégítését nem teszik lehetővé, azok célja elsősorban a lakásokkal val-
üzérkedés megakadályozása.

Még a közeljövőben igénybevehető lakások, vagy lakásra alkal-
mas egyéb helyiségek remélt létszámát is lényegesen leszorítja a Nagy-
méltóságodnak közvetlenül felajánlott és Nagyméltóságod által az állami
tisztviselők között kiosztani kívánt, egyelőre 176, később kb. 500-ra
várt lakás. Erről az intézkedésről lakásügyi ügyosztályom vezetőjének
a m.kir.belügyminisztériumban nyilvántartás végett átadott jegyzékből
szereztem tudomást, de egyes lakásigénylők is hivatkoztak már arra, hogy
a minisztériumokban ilyen akció folyik. Óvatos puhatolózásra az is ki-
derült, hogy ezeket a híreket érdekelt háztulajdonosoktól szereztek.

Ezzel kapcsolatosan kérem Nagyméltóságod rendelkezését, hogy mi
legyen a szóbanforgó lakásoknál a polgármesteri hatáskörbe utalt igény-
bevétel és kiutalás mellőzésénem a jogi alapja, ami a 6740/1941.M.E.,
illetve a 100/1943.M.E.számú kormányrendeletekben foglalt általános sza-
bályokkal szemben ezekben az ügyekben az intézkedés jogát hatáskörömből
kivonja.

A megüresedő lakások és a lakáscserék kötelező bejelentésének
csekély számára való tekintettel az ingatlantulajdonosok figyelmét külön
hirdetményben is felhívom a rendeletben foglalt kötelezettségeik té-
jesítésére és az ennek elmulasztásával járó jogi következményekre.

Végül a lakásigénylők utbaigazítása és az elbírálás egyöntetű-
sége érdekében kérvényürlapokat készíttettem, hogy azokon az igénylők a
jogosultságuk elbírálásához szükséges összes adatokat előre közöljék és
így az eddigi tapasztalatok szerint várható hihetetlenül nagytömegű kér-
vény gyors elintézése megkönnyíttessék.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1943. január 21.

Dr. S z e n d y . s.k.
polgármester.

A kiadmány hitelével:

Budapest, 1943. január 27.

irodavezető.

